

Téma – to som ja, hovorí básnik, ktorý prichádza. To som ja a moja doba, ja v dobe a doba vo mne, sme nerozluční a neoddeliteľní, sme organizmus, ktorý dýcha, žije a trpí. Niektoré Rúfusove verše sa stali súčasťou povedomia kultúrneho človeka u nás. Vedeli sme o Rúfusovi jedno-druhé, najmä sme vedeli, že je to básnik, aký sa nerodí každý deň. Ale čo najviac rozrastajú a – nebojím sa povedať – povznáša, je onen výsledný pocit celistvosti, jednoty, neoddeliteľnosti. Málokedy prichádza slovenský básnik takto, ako vyhranená osobnosť, ktorá zjednocuje živý u seba a okolo seba.

Vladimír Mináč

A tak sa Milan Rúfus stal básnikom, ktorý na nás nehrmí z výšky, ale prihovára sa nám z hĺbky. Z hĺbky kultúrnej pamäti ľudstva, národa a individua. A hlas prichádzajúci z hĺbky má iný zvuk, lebo prináša iné obsahy a hodnoty. Obsahy a hodnoty, na ktoré sme pozabudli, alebo sme ich – na našu škodu – začali považovať za prekonané, nečasové, neaktuálne.

Jozef Čertík

Upozorňuje nás, že tam, kde niet minulosti, niet ani budúcnosti: „S amputovanými nohami minulosti možno do budúcnosti prísť leda na invalidnom vozíku.“ Vo vedomí protirečivého charakteru ľudského bytia, v úsilí človeka a jeho dejín trvá na ich celistvosti.

Rúfus sa nielen týmto gestom, ale celou svojou epistolárnou prózou zaraďuje do tradície najlepších učiteľov nášho národa. Patrí do nej, aj keby to nechcel. Radí ho sem prirodzená autorita a rešpekt, ktorý si vyslúžil myslením. Aj keď spolu s ním vieme, že formulované rýchlom starme, jeho formuláre nám majú čo povedať i dnes a – ako dŕfame – budú oslovovať aj tých zajtra.

Vincent Šabík

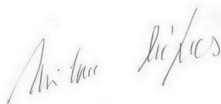
Prosba k básni

Ten, čo ti slúžil, ostarel.
Ale ty ostaň mladá.
A hovor ľuďom bez bázne,
čo máš i nemáš rada.

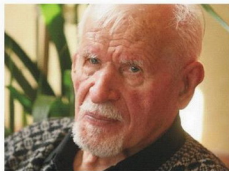
Veď nemiluješ iba to,
čo Bytiu stojí v ceste.
Čo odmieta niesť bremeno
tam, kde ty prosíš: neste!

A nemáš rada iba to,
čo ohrozuje krásu.
On ostarel už.
Ale ty
chráň sviežosť svojho hlasu.

Potrvaj.
Zem je primalá
a svet sa po nej valí.
Keby si aj ty zlyhala,
čo už by sme tu mali?

Milan Rúfus

Nieš bremeno a chrániť sviežosť hlasu

Poetická spomienka na básnika Milana Rúfusa
10. februára 2009 o 16.00 hod.
vo Vlastivednom múzeu vo Vranove nad Topľou

slovenský básnik, literárny historik, prekladateľ a esejista,
morálna celebrita národnej literatúry a kultúry

Milan Rúfus

*1928 Závažná Poruba † 2009 Bratislava

Básnik – filozof a humanista,
majster metafor a neobyčajne pôsobivých čistých obrazov:
jeho poézia predstavuje osobitý, originálny svet myšlienok,
ktorý je trpkou pravdivý a pritom posilujúci.

Rúfusovo dielo sa radí k vrcholom slovenskej poézie
20. storočia.

Životný medailón

- 1928 Narodil sa 10. decembra v Závažnej Porube
Otec Peter (1906-1977), matka Zuzana, rod.
Kováčová, (1908-2003)
- 1932 Narodila sa sestra Oľga (profesionálna herečka,
televízna režisérka)
- 1934-1940 Ludová škola v Závažnej Porube
- 1937 Podľa svedectva sestry napísal prvú báseň
- 1940-1948 Gymnázium v Liptovskom Mikuláši, člen
Samovzdelávacieho krúžku J. M. Hodžu
- 1944 Prvá uverejnená báseň v časopise Prameň,
Publikoval v časopisoch Nový rod, Mladá
tvorba (1946-1947) a Borba
- 1948-1952 Poslucháč slovenského jazyka a histórie na
Filozofickej fakulte v Bratislave štúdium
ukončil získaním titulu PhD.,
Učinkoval ako konferenciér a recitátor v súbore
Lúčnica,
Básne mu uverejňovali periodiká Kultúrny
život, Práca, Slovenské pohľady, Nové slovo
- 1952-1989 Prednášal na Katedre slovenskej literatúry
a literárnej vedy UK v Bratislave dejiny českej
literatúry a teóriu literatúry
- 1960 Získal vedeckú hodnosť CSc.
- 1969 Habilitoval sa na docenta
- 1971-1972 Lektor na Instituto Orientale Universitario
v Neapole

- 1960 Vstúpil do manželstva s Magdou Podhorňákovou
- 1961 Narodenie dcéry Zuzany
- 1989 Odchod do dôchodku, intenzívne sa venoval tvorbe
- 2009 Zomrel 11. januára 2009 v Bratislave, pochovali
ho v Závažnej Porube

Ocenenia za tvorbu

Cena Zväzu čl. spisovateľov (1969), Štátna cena
K. Gottwalda (1970), Cena ZSS (1976), Národná cena
SSR (1983), Medzinárodná cena Zlatý kľúč (1990), Rad
T. G. Masaryka II. triedy (1991), Rad L. Štúra I. triedy
(1994), Cena J. Hollého za prekladateľské dielo (1997),
Hlavná cena festivalu poézie v Struge (Macedónsko,
2001), trikrát výročná Cena VÚB, viaceré vydavateľské
ceny: dva tituly doctor honoris causa (1992, 1998), Cena
ministra kultúry za zbierku básní Báseň a čas (2005),
Cena Literárneho fondu za pôvodnú literárnu tvorbu za
rok 2007 za zbierku Vernosť, Cena za poéziu Crane
Summit (2008), Pribinov kríž I. triedy za mimoriadne
zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky, udelený
prezidentom SR Ivanom Gašparovičom (2009).
Od roku 1991 bol trikrát navrhnutý na Nobelovu cenu
za literatúru.

Dielo

Poézia pre deti

- 1975 Kniha rozprávok
- 1979 Sobotné večery
- 1985 Rozprávka veselá, ostan' ešte s nami
- 1986 Studnička
- 1990 Tiché papradie
- 1992 Modlitbičky
- 1993 Lupienky z jabloní
- 1994 Zvieratníček
- 1995 Pamätníček, Modlitby za dieťa

Prvé vydania básnických zbierok a esejí pre dospelých

- 1956 Až dozrieme
- 1968 Zvony
eseje Človek, čas a tvorba
- 1970 eseje Štyri epistoly k ľuďom
- 1972 Stôl chudobných
Kolíska
kniha fotografií M. Martinčeka Ľudia v horách
s veršami básnika
- 1974 Chlapec maľuje dúhu
- 1977 kniha kresieb L. Fullu Hudba tvarov s veršami
básnika
- 1981 Óda na radosť
- 1987 Prísny chlieb
- 1993 Neskorý autoportrét
- 1996 Čítanie z údelu
- 1997 Žalmy o nevinnej
- 1998 Vážka
- 1999 Malá nočná hudba
- 2000 Jednoduchá až po koreničky vlasov
- 2001 Čas plachých otázok
- 2003 Čakanka
- 2005 Báseň a čas
- 2007 Vernosť
- 2008 Anjeličku, mój strážničku

Popri ďalších početných vydaniach vyšlo z jeho
poézie 15 rôznych výberov.

Jeho preklady iných básnikov vyšli v 12
vydaniach.

Preklady knižných výberov z jeho poézie vyšli
v týchto jazykoch: maďarčina (1974, 2006),
poľština (1977, 1995), gruzinčina (1983),
bielorusčina (1983), čeština (1984, 1986), litovčina
(1987), srbcina (1990), ukrajinčina (1991),
taliančina (1992), španielčina (1997, 2003),
bulharčina (1998), nemčina (1998), ruština (2000),
francúzština (2001), macedónčina (2001),
rumunčina (2002, 2007), nórčina (2002), fínčina
(2005), angličtina (2006), slovinčina (2006).